

VERSLAG GECOMBINEERDE RAADSCOMMISSIEVERGADERING ONDERWIJS EN WELZIJN EN WERK EN INKOMEN BETREFFENDE DECENTRALISATIES

Datum: 12 oktober 2011
Plaats: oude raadzaal
Tijd: 13.00 – 15.00 uur

Aanwezig: de heer **H.J.M. Akkermans (voorzitter, D66)**, de dames C.E. Bloemhoff (PvdA), M. Dekker (PvdA), A. Postma (GroenLinks), L.I. van der Vegt (GroenLinks), A.M.J. Riemersma (Stadspartij), L.R. van Gijlswijk (SP), H. Rademaker (SP), G.E.J. Copini-Van der Meulen (D66), A. Kuik (CDA), M. Wilschut (Partij voor de Dieren), de heren J.P. Loopstra (PvdA), M.D. Blom (VVD), M.T. Gijsbertsen (GroenLinks), K.S.N. van der Veen (GroenLinks), J. Bolhuis (Stadspartij), A. Sijbolts (Stadspartij), B. Benjamins (D66), J.H. Luhoff (D66), R. Bolle (CDA), M. Verhoef (ChristenUnie), J. van Rooij (Student en Stad)

Namens de griffie: mevrouw M. Wechgelaer (commissiegriffier)

Namens het college: de dames E. Pastoor (PvdA), J.A. Visscher (SP)

Verder aanwezig: de heren L.J. Bosdijk (directeur OCSW) en H. Jager (OCSW)

Afwezig m.k.: de heer A. Rutte (VVD)

Verslag: de heer J. Bosma (Notuleerservice Nederland)

1. Opening

De voorzitter opent de vergadering om 13.00 uur en heet iedereen hartelijk welkom.

2. Korte inleiding decentralisaties door het college

Wethouder Visscher:

- Stelt dat geen land ter wereld zoveel indicaties heeft als Nederland. Versplintering en stroperigheid leiden tot irritatie en versimpeling is wenselijk.
- Pleit al jaren met andere gemeenten voor het overhevelen van taken naar gemeenten.
- Noemt de operatie mooi, mega en moeilijk, omdat het gepaard gaat met bezuinigingen.
- Benadrukt de andere focus op wat mensen nodig hebben om te participeren in plaats van op hun gebrek. Eigen kracht van mens en omgeving staat centraal.
- Ziet een mooi fundament in de wijkgerichte aanpak bij Zorgen voor morgen en CJG om dichtbij brede ondersteuning te leveren.

Wethouder Pastoor:

- Kan zich voorstellen vaker met de gecombineerde commissies te vergaderen.
- Wil met de raad samenhang op alle deelterreinen aanbrengen voor de organisatie en vooral voor mensen die het betreft met regie en bevoegdheden dicht bij hen.
- Wijst op de kanteling van recht op zorg naar recht op goede opvoeding in de jeugdzorg. Effectiever werken kan een mooi bijeffect zijn van de decentralisatie.
- Ziet ook bij de Wet werken naar vermogen faciliteren als rode draad, waarbij mensen zelf regie voeren en gebruik maken van instrumenten om weer actief te worden.

3. Presentatie decentralisaties

Dhr. Bosdijk (directeur OCSW) houdt een presentatie over de drie decentralisaties. Commissieleden hebben veel informatiemateriaal ontvangen en krijgen de sheets nagezonden.

Technische vragen

Mw. Rademaker (SP):

- Vraagt verduidelijking over de negatieve prikkels rond indicatiestelling en de uitwerking daarvan.

Dhr. Bosdijk (directeur OCSW):

- Antwoordt dat de koppeling van indicatie aan probleem en budget bijna voorsorteert op een sectorale aanpak, waarbij er geen stimulans is ondersteuning af te bouwen als het niet langer nodig is.

Dhr. Sijbolts (Stadspartij):

- Wil weten welk schaalniveau gekozen wordt in de uitvoering, wijk of stadsdeel?

Dhr. Bosdijk (directeur OCSW):

- Antwoordt dat niet alle 45 wijken hetzelfde gedetailleerde aanbod kunnen krijgen.
- Gaat gesprekken voeren over de relevante schaalniveaus en komt met voorstellen. Met de CJG's en STIP's is veel ervaring opgedaan.

Mw. Van Gijlswijk (SP):

- Was niet voor wijkgewijs werken bij de sociale dienst, mede omdat mensen geen vaste contactpersoon meer hebben als ze verhuizen. Hoe krijgt het vorm in de aanstaande organisatieontwikkeling?

Wethouder Pastoor:

- Gaat in gesprek over de meest slimme aanpak en organisatie.

Dhr. Verhoef (ChristenUnie):

- Ziet graag een duidelijk onderscheid tussen zorgbeleid als stad en als centrumgemeente.

Wethouder Pastoor:

- Is met omliggende gemeenten in gesprek om te bepalen wat alleen of samen kan of moet.

Dhr. Jager (OCSW):

- Vult aan dat het kabinet samenwerking zal verplichten voor bepaalde bijzondere groepen in de jeugdzorg en waarschijnlijk bij de jeugdgevangenis. In de loop van 2012 wordt dat bekend.

Mw. Bloemhoff (PvdA):

- Wil een duidelijk tijdpad voor betrokkenheid van de raad, gezien de grote gevolgen die de decentralisaties voor grote groepen mensen zullen hebben.

Wethouder Visscher:

- Antwoordt dat het college vandaag richtingen mee zal krijgen, daarna zo snel mogelijk met een preciezer tijdpad komt en dat met de griffie in de LTA zal verwerken. Voor jeugdzorg is meer tijd dan voor AWBZ.

Mw. Van der Meulen (D66):

- Is benieuwd wat de versterkte frontofficefunctie van het CJG concreet in gaat houden.

Dhr. Jager (OCSW):

- Wil de komende maanden met gebruikers en instellingen aan een concrete invulling werken, mede afhankelijk van nog te nemen kabinetsbesluiten. Integraler werken is het uitgangspunt.
- Probeert eind dit jaar met een concreter voorstel te komen.

Dhr. Verhoef (ChristenUnie):

- Vraagt of het college de uitkomsten van de commissie-Westerlaken meeneemt, die bepleit te pogen Wsw'ers meer buiten de Wsw om in te zetten.

Wethouder Pastoor:

- Neemt dat zeker mee en is vanuit Iederz al bezig met uitplaatsen en detacheren van beschutte interne werkplekken naar beschutte externe.

Mw. Kuik (CDA):

- Constoteert nog veel onduidelijkheden. Is het de bedoeling om de criteria voor indicatie te veranderen of ook om het aantal indicaties terug te brengen?

Wethouder Pastoor:

- Beamt dat minder indicaties het doel is om specialistische hulp terug te brengen en dichtbij ondersteuning te organiseren, het liefst preventief.

Dhr. Bosdijk (directeur OCSW):

- Vult aan dat geïndiceerde voorzieningen veelal als een recht worden ervaren. Herindicatie is daarmee een lastige operatie, maar ook noodzakelijk om te bepalen welke ondersteuning echt nodig is.

Mw. Wilschut (Partij voor de Dieren):

- Hoort graag concreet wanneer professionele hulp echt nodig is. Hoe wordt bepaald of het sociale netwerk geschikt is om te ondersteunen?

Wethouder Visscher:

- Antwoordt dat het om een grote en zeer gevarieerde groep mensen gaat. Voor sommigen is het huidige specialistische aanbod echt noodzakelijk. Andere mensen zijn vooral bezig af te stemmen tussen de verschillende specialistische hulpverleners en daar kan het minder.
- Vindt het belangrijk niet direct zoveel uur zorg te indiceren, maar maatwerk te leveren. Het sociaal netwerk moet betrokken en versterkt worden, in plaats van gefrustreerd.
- Wijst op de eigen-krachtmedewerker, die kijkt wat het netwerk van ouders, vrienden, burens of school op kan pakken. Daarbij is alertheid geboden om geen kwaadwillende mensen op kwetsbaren af te sturen.

Dhr. Bosdijk (directeur OCSW):

- Vult aan dat ondanks kwaliteitsborging er ongetwijfeld fouten gemaakt zullen worden in deze grote operatie.

4. Oriënterende discussie (visie, dilemma's en organisatie)

4.a. Visie

Dhr. Gijsbertsen (GroenLinks):

- Is bezorgd dat de nadruk op zelfredzaamheid leidt tot het aan de kant schuiven van mensen voor wie dat te veel gevraagd is. Zelfontplooiing is een prettiger term.
- Vraagt of het college echt vindt dat mensen meer zelf moeten organiseren en meer in de buurt. Of is deze zelfredzaamheid opgelegd door het Rijk?
- Wil weten of er ruimte is voor een Groninger variant met hoge kwaliteit, zoals bij de Wmo. Zo wordt ondersteuning voor mensen boven de 110 procent bijstandsnorm straks onmogelijk.

Mw. Riemersma (Stadspartij):

- Verwacht van het linkse college een andere visie dan die van het kabinet.
- Wil weten of onderzocht is dat er te weinig beroep op eigen kracht wordt gedaan. Is de gemeente al in gesprek met cliënten?

Dhr. Verhoef (ChristenUnie):

- Kan zich vinden in de visie, maar ziet graag benadrukt dat de overheid ook een schild voor de zwakkeren is.

Mw. Van Gijlswijk (SP):

- Keert de visie graag om door mensen sterker te maken zodat ze zelf- en samenredzaam zijn.

Mw. Rademaker (SP):

- Vindt de visie iets te kil opgeschreven. Sommige mensen kunnen verantwoordelijkheid nog niet helemaal zelf aan, bijvoorbeeld door een verstandelijke handicap of psychisch probleem.

Mw. Bloemhoff (PvdA):

- Is ook voor het toevoegen van zelfontplooiing en een Groninger visie.
- Vindt samenredzaamheid ook links gedachtengoed en ziet graag de rol van de overheid om een trapje te bieden aan mensen om verder te komen toegevoegd aan de visie.

Mw. Kuik (CDA):

- Deelt de kritiek van GroenLinks. Samenredzaamheid is mooi, maar als het niet lukt, moet de overheid er zijn voor de burger.

Dhr. Van Rooij (Student en Stad):

- Kan zich vinden in de visie om uit te gaan van wat mensen kunnen en nodig hebben in plaats van hun beperking centraal te stellen.
- Deelt de negatieve geluiden over de visie niet.

Mw. Wilschut (Partij voor de Dieren):

- Deelt de visie op samenredzaamheid, al moet de overheid niet te veel loslaten en blijven controleren of het niet fout gaat.

Dhr. Sijbolts (Stadspartij):

- Stelt dat de samenleving individualiseert, waardoor naar elkaar omkijken juist minder vanzelfsprekend wordt dan voorheen.
- Ziet het als een taak van de overheid te sturen en kwetsbare groepen niet in een sociaal isolement terecht te laten komen.

Wethouder Visscher:

- Bedoelt niet dat mensen zichzelf maar moeten redden en dat de overheid pas komt als iemand is ingestort. De nadruk ligt juist meer op preventie.
- Wijst op het goede voorbeeld van Zorgen voor morgen, waar ouderen niet alleen wordt gevraagd wat zij nodig hebben, maar ook wat ze zelf kunnen bieden.
- Wil een schild voor de zwakkeren zijn. Om dat te kunnen doen moet onnodige ondersteuning juist voorkomen worden. De negatieve prikkel indicaties te laten voortduren om productie te draaien is een aandachtspunt. Flexibele inzet is nodig om een Groninger variant mogelijk en betaalbaar te maken.
- Merkt dat het nodig is de visie anders en scherper op te schrijven.

Wethouder Pastoor:

- Wijst erop dat de kadernota Actief in goede banen vooruitloopt op de Wet werken naar vermogen en insteekt op zelfontplooiing en -ontwikkeling met waar nodig ondersteuning.
- Spant zich ervoor in dat kwetsbare groepen vanuit hun eigen kracht iets betekenen voor anderen, bijvoorbeeld door vrijwilligerswerk of een participatiebaan.
- Wil proberen negatieve effecten van landelijke maatregelen, zoals de huishoudinkomenstoets, enigszins te egaliseren door meer samenhang aan te brengen op diverse beleidsterreinen.
- Wil de visie duidelijker opschrijven.

De voorzitter:

- Concludeert dat de visie grotendeels wordt onderschreven. Er is aandacht gevraagd voor een Gronings accent van schild voor de zwakkeren en zelfontplooiing. Het is goed in het vervolgtraject preciezer de ruimte voor eigen lokale invulling te achterhalen.

4.b. Dilemma's**Mw. Bloemhoff (PvdA):**

- Mist als dilemma dat de gemeente zicht moet houden op en hulp moet bieden aan groepen mensen die uit beeld dreigen te verdwijnen. Het gaat bijvoorbeeld om mensen die onder de huishoudinkomenstoets vallen en tweederde van de Wajongers die vanaf 2013 in de bijstand verdwijnen of werkende ouders hebben.
- Is bezorgd of de gemeente genoeg kennis en kunde in huis heeft, bijvoorbeeld over jeugdzorg.
- Benadrukt het belang actiever werkgevers te benaderen om mensen te plaatsen.

- Informeert naar de lokale beleidsvrijheid om meteen al aan te vullen tot minimumloon bij de Wet werken naar vermogen en niet pas na negen jaar.

Mw. Rademaker (SP):

- Is voor ontschotting, het terugbrengen van bureaucratie en meer doorzettingsmacht voor hulpverleners. Hopelijk gaat dat lukken.
- Waarschuwt ervoor dat organisaties elkaar niet op elk terrein gaan beconcurreren.
- Vraagt of er een speciale inzet komt voor de doelgroep die door de IQ-maatregel buiten de boot dreigt te vallen.
- Wil weten of en hoe nog wel de benodigde specialistische zorg geleverd gaat worden.

Mw. Riemersma (Stadspartij):

- Vindt in het rapport weinig terug over de veronderstelde toegenomen beleidsvrijheid.
- Is niet overtuigd door de gepresenteerde overlap van groepen cliënten.
- Vraagt hoe het college omgaat met de verlaging van de IQ-norm van 85 naar 70.
- Is benieuwd of en hoe het college de uitkleding van het pgb en de vergoedingen onder het minimumloon gaat compenseren.

Mw. Van Gijlswijk (SP):

- Steunt de gedachte van het pgb mensen zelf regie over zorg te laten voeren, maar vreest dat veel pgb's zullen verdwijnen.
- Spreekt graag apart verder over dit belangrijke onderwerp.

Mw. Postma (GroenLinks):

- Vindt pgb's een waardevolle aanvulling en houdt deze graag zo veel mogelijk in stand.
- Sluit aan bij opmerkingen over het minimumloon en de Wet werken naar vermogen.
- Schrok van het hoge aantal Wajongers (3000) en vraagt hier extra aandacht voor.

Mw. Wilschut (Partij voor de Dieren):

- Plaatst vraagtekens om meer last bij scholen neer te leggen gezien huidige bezuinigingen op passend onderwijs en het tijdgebrek van docenten.

Dhr. Luhoff (D66):

- Hecht ook aan de eigen regie bij pgb's en hoopt ze zo veel mogelijk te behouden.
- Betitelt regie en samenwerking vanuit het oogpunt van cliënten niet als dilemma, maar als een onomstreden streven.
- Vindt het streven zo veel mogelijk mensen met de beperkte budgetten aan het werk te krijgen belangrijker dan loondispensatie.

Wethouder Pastoor:

- Antwoordt dat de gemeente natuurlijk gebruik blijft maken van de kennis en kunde van samenwerkende instellingen, die immers jarenlang ervaring hebben opgebouwd.
- Deelt de zorg over passend onderwijs. Het is echter aan de instellingen dit vorm te geven.
- Wijst erop dat de regelgeving over vergoeding onder het minimumloon nog niet is afgerond. Eventuele loondispensatie is aan de raad.

Wethouder Visscher:

- Vindt pgb ook een prachtig instrument om mensen in hun eigen omgeving flexibele oplossingen te laten zoeken.
- Is bezorgd over bezuinigingen op en het mogelijk verdwijnen van pgb's, zeker omdat meer dan de helft van de 3700 AWBZ-geïndiceerden een pgb hebben. Landelijke besluitvorming is nog niet afgerond en de lokale beleidsvrijheid is nog onduidelijk. Het is goed hier een aparte discussie aan te wijden.

- Betreurt de inhoud en timing van de IQ-maatregel, die ingaat op het moment dat de gemeente verantwoordelijk wordt. Protesteert hiertegen in VNG-verband en zoekt de mensen op om in samenwerking met huisartsen en andere partners voor begeleiding te zorgen.

De voorzitter:

- Vat samen dat de IQ-maatregel, pgb's en last voor scholen aandachtspunten zijn. Het college zal in de diverse commissies terugkomen met concretere invullingen, ook omdat nog niet alle landelijke regelgeving uitgekristalliseerd is.

4.c. Organisatie

Mw. Dekker (PvdA):

- Pleit voor het samen vormgeven van dit beleid en juicht innovatieve vormen van cocreatie op wijkniveau toe, bijvoorbeeld via Twitter. Maakt dat onderdeel uit van de decentralisaties?
- Vindt burgers een ongelukkige term en spreekt liever van mensen, inwoners of Stadgers.

Mw. Riemersma (Stadspartij):

- Wijst erop dat het CJG een jonge organisatie is, maar wel een spilfunctie krijgt. Is hierover contact met gevestigde instellingen geweest? Hoe staan zij hier tegenover?
- Pleit ervoor bezuinigingen niet eenzijdig terecht te laten komen bij hulpvragers. Is het college bereid onderzoek te doen naar bezuinigingen in de organisaties van gemeente en instellingen?

Mw. Rademaker (SP):

- Pleit ervoor alles zo veel mogelijk vanuit één loket te organiseren.
- Is niet zo enthousiast over aanbesteding.

Dhr. Luhoff (D66):

- Wijst de SP erop dat aanbesteding bij de Wmo voordeel en keuzevrijheid opleverde.

Mw. Bloemhoff (PvdA):

- Sluit zich aan bij de bijdrage van de SP wat betreft één loket.

Wethouder Visscher:

- Ziet een mooi fundament in het wijkgewijs werken, CJG's en het NLA. Elkaar ontmoeten en kennen is de basis om elkaar ook te kunnen helpen en ondersteunen.
- Stelt dat de gemeente duidelijk knopen door moet hakken. De Eropaf-methode moet er niet toe leiden dat veel organisaties los van elkaar gaan werken. De gemeente moet op korte termijn rollen verdelen en kan dat straks ook door de grotere zeggenschap na decentralisatie.
- Hecht eraan duurzame relaties aan te gaan met organisaties. Bij huishoudelijke hulp is het gelukt de verplichte aanbesteding in bestekken te doen. De VNG pleit voor het toestaan van subsidierelaties.
- Ondersteunt de één loketgedachte en vindt deze aansluiten bij de organisatieontwikkeling. Vraagt iemand bijvoorbeeld een woningaanpassing aan en blijkt dat vooral coaching naar werk nodig is, dan moet het makkelijk zijn dit snel te regelen.
- Antwoordt dat al hard gewerkt wordt aan de bezuinigingstaakstelling bij de organisatie van 42 miljoen euro. Wijkgericht werken kan extra efficiency opleveren.
- Vindt burgers al beter dan de ingesloten term cliënten, maar zal nadenken over een beter woord.
- Is van plan cocreatie en het betrekken van burgers voort te zetten bij de decentralisaties.

Wethouder Pastoor:

- Stelt dat de beweging de vier betrokken diensten te ontschotten al is ingezet om met een integrale aanpak een aanbod te ontwikkelen voor mensen onderaan de participatieladder.

- Ziet communicatie als belangrijke taak, ook omdat de verschillende geluiden en dagkoersen over de AWBZ mensen onzeker maken. Persoonlijk contact via korte lijnen is een belangrijk onderdeel van de decentralisaties.

De voorzitter:

- Vat samen dat het college terughoudend en verstandig om wil gaan met aanbesteding, de één loketgedachte als grote ambitie ziet, al bezig is met ontschotten en bezuinigen in de organisatie en slim gebruik blijft maken van nieuwe media.

5. Afsluiting

Wethouder Pastoor:

- Heeft veel opmerkingen gehoord die kunnen leiden tot het puntiger en beter formuleren van de stukken.
- Wisselt graag nader van gedachten over het probleem van het gebrek aan arbeidsplaatsen aan de onderkant van de arbeidsmarkt.

Dhr. Verhoef (ChristenUnie):

- Geeft het presidium in overweging regelmatig met deze gecombineerde commissies over dergelijke onderwerpen te spreken.

De voorzitter sluit de vergadering om 15.00 uur onder dankzegging.